

جمعیت علمیة اسلامیة نك ناشر افکاریدر

مدیر مسئول :
مکتب قضاة معلملرندن
کلیسلی منیر

سر محرر :
فاتح مجیز درسعاملرندن
توقاد مبعوثی
مصطفی صبری

صاحب امتیاز :
فاتح مجیز درسعاملرندن
استانبول مبعوثی
مصطفی تاسم

مندرجات

ادبیات	شکوفه بهارستان	سیف و رطه وقار
طاهر المولوی	اسلامك ايلك بايراني	اجتهاد
محمد ذکی	ترکستان اعانهی	زمانه زده یکی و ورخلر
م. تفرقه		صحائف اسلاف تاریخچندن
		مصطفی صبری
		کلیسلی منیر
		م. صفوت
		ع. طیار

نسخه سی ۱ غروشددر

آبونه اجرتی (بوسنه اجرتیه برابر در)

مالک اجنبیه ایچون :	استانبول وولایات ایچون :
۱۳,۰۰۰ فرانک	برسنه لکی ۵۰ غروش
۶,۰۰۰ »	القی آیانی ۲۰ »

درج اولنیمان اوراق اعاده ایدانز

قار ثلر مره

اکثره قالاته آیات کریمه واحادیث نبویه درج ایدلمش بولندیفی نظراعتبارده آلتنه رقی رطایتسزلکده بولنا، امسی رجا اولاتور .

درسعادت

مهرکت طبیعه . طبعه سنده . طبع اولنمشدر

اولور « ضرورتلر نمنوع اولان شيلري مباح قيلار »
قاعدهلري ، استحسان ، صرف وعادته بنای حکم اتمک
علم فتهک باشليجه اساسلرنی تشکيل ايدر .

علماء متقدمينک تجويز ايتديکي بمض مسائل اجتماعيه علماء
متأخرين طرفدن تجويز ايدلمسی ، عروضات ابوالسعودلر ،
مجله لر ، بيع بالوفالر ، اجارتين ، کدک ، خلو حوانيت ،
مقاطعه لر هپ بواساسلردن ترشح ايمه دکيدر ؟

يکي مادامک اوله در ، شو حالده غريليرک اسباب
ترقيسندن اولديغی بوکون محقق بولنان شو وشو . . .
حادثه لر حقه نه احکام شرعيه مساعد اوله جقميدر ؟ وبر
مفتيدن بوکا دائر بر فتوی ايسته نياله جک اولور ايسه ويره
بياله جقميدر ؟ دينير ايسه بوکا قارشى ديرزکه احتمالک
ويره مز ، چونکه اجارتين اصولی بين العلماء تقرر
ايتزدن اول بره فتی بوکا فتوی ويره مزدي . غريليرک
اسباب ترقيسندن اولان شيليرک بزدهده تطبيقه احتياج
وضرورت بولنديغی تقدير ايده جک رهيت وبر جمعيت لازمدر
ايشته بو امنيه نك حصول پذير اولمی ايجون اعلان
مشروطيتي متعاقب دائره مشيخته بر انجمن اصلاحات
علميه تشکل ايتمش ایدی . بوجميت بر مجله جمعيتی
نظامنامه لايحه می تنظيم ايتديلر . مجلس مبعوثانک انجمن
علميه سندن بمذال تعديل چيقتهرق هيئت عموميه يه توديع
اولندی اليوم هيئت عموميه دردت مذاکره در . بو
لايحه يي رساله مزك ٤٣ نجی نومرولی نسخه سنده نشر
ايتمش ايدک . لايحه مذکور مطاعه سندن مستبان اوله جنى
وجهله بوجميت اون اعضايله بررئيسدن ترکب ايده جک
واجبى لساننه واقف علماء حتموقدن اوچ ذاتده
معاون صفتيله بولنه جتدر . بوجميت عصرک هر درلو
احتياجات سياسيه واجتماعيه و ترقیات مدنيه سنده کوره
مسائل شرعيه يي استقرا واستخراج ايده بيله جکلردر .
ايشته کرک رسمى و کرک غير رسمى بويله بوجميتک
تشکل ايتسنه احتياج وارددر .

فقط شورا سنى ده سويله دن کچميه کم غريليرک هر درلو
عادات ومعاملاتى اسباب ترقيدن عدا اتمک طوغرى
اوله مز . مثلاً ارککلرله قادينلرک غير مستوره اوله رقى
بر آراده يشامليرنک اسباب ترقيدن اولديغی ادعا ايدنلر
وارددر . حالبوکه اسلاملرک اندلسده ، بندادده ، شاهده ،
ترقيات مدنيه يي تأسيس ايتدکلى زمان قادينلري مستوره
بر حالده بولنيورلردی . غريلير ايسه عين زماندارکک قادين
قارمه قاريشيق اوله رقى جهالت و وحشت ايجنده ياشايورلر
ايدى . اندلسک اقراضندن صکره کسب تمدن ايتديلر .

شو حالده مستوره يکي مانع ترقى کوسه ترمک نه قدر
ياکلش برشى اولديغی جهانک عنندنه مسلم اولسه کرکدر . ايشته
بو وبونک امثالى منصوص مسائلک احتياجات اجتماعيه
وتکاملات بشريه دن اولمی بهانه واهيه سيله تغيير وتبديلى قطعياً
جائز اولميه جتدر .

کليسى منير

زمانز ده يکي مورخلر !!

اسکي دنبرى تاريخ اسلام حقه نه سويلتن ، سويلنه کلان
سوزلرک برنجى جمله سنى تشکيل ايدن ادعا . مکمل بر
تاريخ اسلام بولنديغی ، ملت اسلاميه نك بويله مکمل بر
تاريخ اسلامه محتاج بولنديغی قضيه سيدر . فى الواقع
ماضيسنى بيلمين بر قوم استقباله آتہ جنى اديملرک نه
صورته آتيله جفى ، آتيلق لازمکله جکنى ادراک ايده مز .
حال انسان ايجون ماضى ايله استقبال ارسنه صيته شمش
بر آندن بلک بر آن موهوره دن عبارت اولديغی ، بتون
دوشونجه لر ، تشبيلر استقباله عايد اولمی لازمکلديکي
دوشونلورسه انسان ايجون ينه اک قيمتدار زمان ، حالده
تحقيق مفروض اولان استبدالر .

استقبال انسان ايجول قيمتدار اولمغه برابر مظلّم ،

ایتمک ایجاب ایدر بو محاکمه ایچون ایسه واسع بر معلومات
اوزون بر تبعاته لزوم اولدیغنه ده هر کس قانع در .
تاریخده بو محاکمه فیکری صوک زمانلرده پک ایلری
کتمش . چونکه بر قومک احوالندن بحث ایدن متعدد
تاریخک بشقه بشقه ویردیکی معلومات صوک زمانلرده
مورخینی بو فکره دوشورمش و فقط قسماًده سوء
استعماله اوغرامقدن قورتیله مامشدر . محاکمه دیدیکمز
کی عقله ملایم اولان فکره مناسب اولان ، بر طاقم
خصوصاتی ماصه باشنده اویدیر برق عقلا بوبله اولسی
لازم کلیردی کلشی کوزل یازی یازمق و یا خودطر فیکیرلک
برازیلده دائما بر طرفی تزییف ایچون فکر بولمق مناسبه
اولدیغنی هر کس بیلیر . و بو بولده یازیلانلرک دگری
اولیه جفی ده پک واضح اکلاشیلیر تاریخده محاکمه متعدد
نقللرک برینی دیکرینه ترجیحیدن بشقه هیسج برشی
اولدیغنی قبول ایتمان مؤرخ دکلدیر . تاریخ محاکمه سنده
برنجی درجه ده لازم و مقبول اولان بودر . یوقسه تعصب ،
غیرت قومیت ابتلاسیله اسلامیک نه صورته لکه له بیله چکی
دوشونهرک تاریخ اسلام یازان اوروپالیرک و یا خود
آنلرک پیرولری و همپالری ده طوغریسی مروج افکار
لرینک آنلردن نقلا و ترجمه یازدقلری تاریخه تاریخ دیمکدن
ایسه ترویج مقصده خادم بر رومان ، بر خیالنامه دیمک
دها مناسب اولور . بر اوروپالینک کندی یازیخانه سنده
النه کجیردیکی بعض معلومات تاریخیه علاوه ایسدیکی
غیرت ، تعصب دن متولد سوزلر صحیح اوله رق الده ایسدیکی
معلوماتی ده آلت اوست ایتمکدن بشقه بر شینه خدمت
ایده میه چکی ایچون بز او کی یازیله او بولده یازیلان
سسوزلره اهمیت ویرمه بجه کمز کی تاریخ دخی دیه میز .
وبناء علیه بو بولده کی محاکمه یه ده محاکمه تاریخیه دیه میز .
محاکمه تاریخیه ایچون اولجه بیان ایدلیدیکی وجهله
منقول اولان مختلف روایاتک نه عقله ، نه مسله که نه ده
عصر حاضره قیاسیله دکل انجق وقعه نیک حدوتی زمانه

مشکوک اولدیغنی ایچون اسه تبلاک مطلق صحیفه لرینی بر
درجه یه قدر آبدینکته بیامک ایچون ماضینک مؤلم ، آجی
صحیفه لرینی کوز اوکنه کتیرمک آندن عبرت آلق ، مسعود
منور - طرلری کورده رک استقبالده خط حرکت اتخاذا تمک
لازم اولدیغنی دوشونیلرسه تاریخ ، اسلامک اخلافه
براقدیغنی یادکارلرک اک بیوکی ، اک برنجیسی اولدیغنی
کیسه انکار ایده مز .

بو ، بوبله اولمله برار تاریخدن ایدیلجهک استفاده
النه جق عبرت یازیلان بر تاریخک واقع نفس الامر
موافق اوله رق یازمسیله حاصل اوله بیلیر ، یوقسه هر
کسک کلشی کوزل ، عقله کافی فیکرینه موافق بولدیغنی
یازوب ایتمه کلینی یازماق صورتی التزام ایده رک یازیله جق
تاریخک خیالی بر رومان قدر دگری اولیه جفی بسیط
بر دوشونجه ایله اکلاشیلیر . تاریخ باشلیجه کچمش
آدملرک احوالندن بحث ایده چکی ایچون آنلردن قالمش
آثاره احتیاجی واردر . آنلرک احوالی مبین آثار میداند
اوازسه . بولمه مزسه تاریخ آنلر حقندمه بحث ایتمکدن
عاجز قالیر . سکوت ایدر . تاریخ بر قومک احوالندن
بحث ایده بیلیمک ایچون یا او زمانده یازلمش کتسابلره ،
یا خود آغزندن آغزله نقل اولنه کلش حکایه لره ، یا خود
آثار عتیقه دینیلان بعض کتابه لره ، سلاحلره بنالر ،
هیکلره محتاجدر . فقط بواوچ قسمک اوچنجیسی انجق
بر قومک احوال عمومی سه نه بر وقوف اجمالی حاصل
ایده بیله چکی و احوال خصوصیه لرندن تفصیلات ویرمه بیله چکی
جهتله برنجی ایکنجی قسم قدر تاریخ نقطه نظرندن
دگری یوقدر . برنجی ایکنجی قسم ایسه واقعا بر قومک
عمومی و خصوصی احوالندن باعث اوله بیلیرسه ده سویلتن ،
یازیلان بر خبرک ، برسوزک صدقه ، کذب احتمالی اولدیغنی
اونو تمیز برق هراشیدیلان طوغری بدن طوغری یه قبول
ایدیوریمک صافدر و ناقصدن معدود اوله جفی ایچون یازیلان
ویا نقل اولنه کلان شیلری طوغری و بی طرفانه محاکمه

نسبتله هانکیسنگ طوغری اویله جگنی دوشونوب بولمق اولدقجه طوغری اولدینی ظن ایدیلان روایتی ترجیح ایتمکدن عبارتدر، کرجه برنقلک دیکرلرینه ترجیح اولنه بیلیمسی ایچون برچوق اسباب آرانوب بولنه بیلیرسه ده اسباب ترجیحدن اک برنجیسی نقلک وقعه به زمان و مکان اعتباریله قریتی جهتیدر. اوحالده خلفای عباسیه زماننده کی وقوعاتک اوزمانده بغدادده یازلمش بر تاریخ ده بر درلو، اندلسده یازلمش بر تاریخده ده بر بشقه درلو بر زمان صکره اوروپاده یازلمش بر تاریخده ده بر بشقه درلو کوریلرسه انسان هر درلو تقیدادن کندینی تجرید ایتدیکی کبی هانکیسنگ طوغری اولدینی قبول ایدر؛ البته زمان و مکان اعتباریله محل وقعه به قریب اولان تاریخک ده طوغری یازمجنی پک ظاهر اکلاشیلیر.

او حالده بز زمانمزمده کی تواریخی ایکی به ایلریمه عبور اوله جزمده دیه جکزرکه بوتاریخلریابلا محاکمه بتون نقولی جامع اوله رق یازلمش مفصل تاریخلر اوله جق و یاخودو نقول ایچندن بریسی بالحا که ترجیح اولنمش و او صورته یازلمش بر تاریخ مختصردر. حالوکه صوک زمانلرده اوروپاده یازلمش و آنلردن نقل مملکت مزمده یازلمه باشلامش بر طاقم تواریخ کورسیورزکه نقول تاریخی به بسبتون مغایر، مخالفدر. کویاشمیدی اوروپالیر بیک بوقدرسنه اول کچن مسلمانلرک مجالس محرمیتلرینه سنه لرحه ملازمت ایتمش ده انلرک خفایای قلبیه لرینی دخی اوکرمش جه هیچ برنقل اسلام اولدینی حالده آنلر حقنده بر طاقم خبرلر ویرملرینی منلا حضرت عمرک اسکندریه کتبخانه لرینی یاقدی دیه اصرار ایتملرینی، حضرت سامان علیه السلام اسرافاتندن، سفاهتندن (حاشا) بحث ایتملرینی قرن جدیددن قرون وسطی واولی به طوغری تأسیس ایندکری بر تلفون خبریمی در؛ یوقسه صوک زمانلرده ایلری کتوریلن مانیاتیزم خبریمی در؛ ندر دردرلو تاریخ اطلاقه شایان کورمه دیکمز

کبی نرمدن ونیچون یازلدیقته ده عقل ایردیره مبورز. بزم مورخلر (۱) مورخ کچینلر کرجه نقل بولمده کوچلک جکمیورلر چونکه مفتون اولدقلری اوروپانک هر طرفده دعواسز، دلیلسز، نقلسز یازلمش برچوق تاریخ اله کجریورلر وهر ارزو ایتدکلیری اورادن طوغری بجه نقل ایله بر تاریخ یازمغه موفق ده اولیورلر. فقط بویله اوروپاده کلیشی کوزل یازلمش تاریخلری مملکت مزمده نشر ایتمکه یا بر فکر منویلی وار؛ یاخود تاریخ دیمک مجرد بر قوم حقنده اکری، طوغری بر شی یازلسون ده نه اولورسه اولسون معنانه تلقی ایدیورلر! هر حالده بو اینک بریسی. براوچنجی احتمال دخی یوقدر. اوروپالیرک کلیشی کوزل تاریخ یازملرینه کلنجه بونی اثبات ایدم بیلیمک ایچون اوروپا به کیده جک دکلز. احوال اسلام حقنده یازدقلری آناری علمای اسلامک آثاریله مقایسه انجق کفایت ایدر. اشته نامق کال مرحومک الی الا بد نامنی بقا ایدم جک آنارندن بریسی اولان (رونان) مدافعه سی اوروپانک اسلامیت حقنده کی فکرینی اثباته و اوروپاده بویله کلیشی کوزل شیلر یازیلر اولدیقته بر دلیل!

زمانمزمده یکی یازیلان تاریخلردن اولدقجه تبعاته اقتران ایتمش و بر درجه به قدر نقوله استناد ایتمش بر تاریخ واریسه اوده اقدامک تفرقه ایتدیکی جورچی زیدانک تاریخیدر. کرجه خطادن سالم دکلسه ده خطا بشریتک لازم غیر مفارقی اولدینی کبی بر محصول فکر دکل انجق بر نتیجه تبعات اولمسیله ینه ای، کوزل بر تاریخ در.

کرجه تاریخ اسلامک اوروپاده اولدینی کبی منتظم صوک طرزده یازلمش نسخه لری اولدینی وایله منتظم تاریخ یازلدیقنی و یازیله مدیقنی بزده اعتراف ایدنلر دز فقط تاریخمزی منتظم بر حاله کتیرمک ایچون ینه تاریخمزی الت اوست ایتمکه بر معنا کورمه یورز. بوکون تاریخ اسلامک اوپله منتظم یازیله بیلیمسی بر یازیخانه ده بر

منسوب اولدقلى حکومتلىك دور انحطاطنده قاعدسىز
برحکومت اولمشلر وسوق قدرله محترم فکرلره ، املاره
صاحب بولندقلى ، پک مکرم خصلتلر ، حقیقتلر بسله .
دکلى حالده مدت حکومتلرنده هیچ بر شیئه موفق
اوله میدرق تارك ا اور ملت اولمشلردر . اندلسلىك
شمشه اقبالی عبدالرحمن ناک و اوغلى حکم ثانی دورلرنده
ختم بولمش وهنوز چو حق ایکن زمام ادارى الیه آلان
برنجى هشامک بالطبع بوصورتله امور دولته اشتهالى
تجويز ایدلمدیکندن والده سى (صیغه) نائبه حکومت تعیین
اولمش ایدی . صیغه عاقله ومدبره بر قادی اولوب
(حاجب المنصور) نامنده کی جسور و قهرمان بر وزیر
صداقت سمیرىك ظهیر ومعاونت سیاسیه حکومتی - بیله
تدویر امور دولت اولمش وبو سایهده ا - بانیاده کنیسنه
هیچ بر معارض حکومت بر اقامغه چالشمش و وزیر - شار -
الیه بالذات قوماندا ایتک شرطیله الی سفره کیشمش وه
بر دفعه - سنده ثمره سى ومظفریتى اقتطاف ایشدر . لیکن
بو خدمتی الی ایکنجی سفرنده تقدیر آلهی به مظهر
اولمش وطرف سبب جانیدن رتبه رفیمه شهادتله تلطیف
بیورلمشدر . مقام صدارته اوغلى عبدالملك و بر آرزوکره
برادری وزیر عبدالرحمن کتیرلمش ايسهده بوصره - صیغهك
وفاتی حسیله هشامک چو جوق وضعیتند وزیر مهور
استفاده ديه قالدشمش ، ایشته بو آدن اعتباراً اندلس
حکومتی ، ملک براوچوروموطوغری جناحینى آچمشدر .
حیثه صیغه ، انسانیتله غیر قابل تألیف حرکات مکروهیه
باشلامش ، محضاً موقع اقباله کلمک ایچون بر برلریله
اوغراشمش ، اک کوزل پارچه لری . قلاعى . بتون
وطنلری سینه - سینه مسابقه ایله دین ودوات دشمنلرینه
تسلیم ایتمشلردر . بو قارغشه لفته هشامک حکومتنه نهایت
ویرمش ، زوالی یوزد ملعبه متغلبه اولمش ، حکومت
سلیمان نامنده کی متغلبه ك یداغ نصابه کچمشدر . مؤخرأ
اداره علی بن حموده انتقال ایشمش ، آرتق سفینه دولته

ماصه باشند ؟ یازیله جق قدر بر شیئ اولسه یدی بوکا
شمده یه قدر بیکلرجه جسارت ایدنلر بوانوردی حالبوکه
بروقه یی تاریخه کچیره بيلمک ایچون بر چوق تبعات تاریخیه
دنصکره برده محاکمه لازمکه : بونک نه کی فداکارلقلر
ایله حصول بوله جفنى عقلی ایرنلر دوشونسونلر .
غریبدرکه بزده نقول تاریخیه ومحاکمه تاریخیهك ایچنه
تاریخی یازیلان رومانلردخی قاریشدرلق صورتیله تاریخ
فکر مقدمنه برسو . استعمال قاریشدرلمش وبوکا واقف
اولمدن هرکسده بشقه برحس او یاندر لغه چالش دینى ده
اکسک دکلدرد .

استفاده ایددجک عوام دکل خواصدر . خواص ايسه
بر تاریخك باشند آیاغه طرز تحریرى بکنیرده برایکی یرده
یولسز لغی کورر سه هان تمامك یولسز لغته حکم ایده جکنه
شبه اولمدینى ایچون او بولده یازیلان تاریخ نامی ائنددکی
خیالنامهلر انجق او فکرلر دائر مسنده رواج بوله بیله جکی
وخارجه حقیقه میه جنى ایچون چکیکن امکه یازیق دیمکن
بشقه سوز زانددرد .

ارمناکلی

م . صفوت

صحائف اسلاف تاریخیه دن مابعد

۲

عبدالرحمن خامس — محمد مراد خامس

هر برلری افکار علویت پروانه لر یله شهرتکیر آفاق
جهان اولمش ایکی ملک ملک خصلتند بری اندلس حکومت
اسلامیه سنک اون اوچنجی حکمدار دیشانی ، دیکری آل
عثمانک اوتوز اوچنجی سلطان صداقت نشانیدر .
عبدالرحمن خامس اون سکیز آی اوچ کون ، مراد خامس
اوچ آی اوچ کون اجرای سلطنت ایتمشلردر . هر ایکیسیده